

BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARI KITOBGA MEHR MUHABBAT UYG‘OTISH

MUQADDAS AXMEDOVA ABDURASHID QIZI

Namangan viloyati Uchqo‘rg‘on

tumani 1-sonli maktab boshlang‘ich sinf o‘qituvchi

Annatsiya: Ushbu maqolada Boshlang‘ich sinf o‘quvchilari kitobga mehr muhabbat uyg‘otish, tez aytishlar. O‘qish bolalar akademik muvaffaqiyat va umrbod o‘rganish uchun rivojlantirishlari xaqida ma‘lumotlar berildi.

Kalit so‘zlar: Hikoya, kitob, xotira, kreativ, aqlliroq, mustahkamlash.

Ma‘naviyatining shakllanishida Kitobning o‘rni beqiyos. Kitob yosh avlodga chinakam aqliy, axloqiy, estetik tarbiya berish vositasidir, kitob ularni erkin fikrlashga, dunyoqarashining kengayishiga, go‘zal nutq sohibi bo‘lishga o‘rgatadi. Kitob insonga sodiq do‘st, uning ichida barcha ilm mujassamdirki, u kishilarni o‘tmishdan va kelajakdan ogoh qilib turadi. Haqiqatdan ham, kitob barchamizni ezgulikka undaydigan, oldimizda turgan barcha muammolarni hal etishga yordam beradigan kuchdir

Tez aytishlar ham bola nutqining rivojlanishida samaralidir. Tez aytishlar bolaning og‘zaki nutq mashqi bo‘lib, kichik yoshdagi bolalar ma‘lum tovushlarni to‘g‘ri va ohangdor talaffuz qilish ko‘nikmalarini orttiradi. Tez aytishlar bolalarni biyron so‘zlashga o‘rgatish bilan birga, ularga estetik zavq beradi, fikrlash qobiliyatini o‘stiradi hamda xotirasini mustahkamlaydi. Maktab yoshidagi kichik kitobxon bolalarga tabiat, vatan, vatanparvarlik, botirlik, mehnatsevarlik, odo-axloq, ota-onaga, ustozlarga, o‘qishga mehr-muhabbat g‘oyalari singdirilgan kitoblarni o‘qish tavsiya etiladi. Ular ko‘proq sehrli-fantastik ertaklar, sarguzasht hikoya va qissalar, dostonlarni sevib o‘qiydilar. Bunday yoshdagi bolalarga juda

katta hajimdagi asarlardan ko'ra, ko'proq qisqaroq hikoya va qissalarni tavsiya etish muhimdir, chunki ba'zi bolalar katta hajimdagi asarlarni o'qishdan zerikib qolishi mumkin.

O'qish bolalar akademik muvaffaqiyat va umrbod o'rganish uchun rivojlantirishlari kerak bo'lgan zarur mahoratdir. Bolalarga kitob o'qishni o'rganishga yordam berishda ota-onalar va o'qituvchilar muhim rol o'ynaydi. Maktab yoshidagi bolalarni kitob o'qishga o'rgatish bo'yicha maslahatlar quyidagilar:

1. Oddiy matnlardan boshlang: Tanish so'z va qisqa jummalarni o'z ichiga olgan oddiy matnlardan boshlang. Bu esa bolalarga ishonch hosil qilishga, o'qish ko'nikmalarini bosqichma-bosqich mustahkamlashga yordam beradi.
2. Rasm kitoblaridan foydalaning: Rasm kitoblari bolalarning qiziqishini jalb qilish va hikoyani tushunishga yordam beradigan vizual ishoralarni taqdim etishning ajoyib usuli hisoblanadi. Bolalarni rasmlarni tasvirlashga va hikoya bilan aloqalar o'rnatishga undash.
3. Faol o'qishni rag'batlantirish. Hikoya bilan bog'liq ochiq-oshkora savollar berish orqali bolalarni faol o'qishga undash. Bu esa bolalarga matn bilan o'zaro aloqada bo'lishga, ularning tushunishi va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.
4. Fonika va ko'rish so'zlaridan foydalanish. Bolalarga harf va tovushlarni tanib olishga o'rgatish, notanish so'zlarni kodlashda fonikadan foydalanishni o'rgatish. Shuningdek, ularni o'qish ravonligini oshirish uchun umumiy ko'rish so'zlarini tan olishga o'rgatish.
5. Ovoz chiqarib o'qing Birgalikda: Bolalar bilan birgalikda ovoz chiqarib o'qish ularning o'qish ko'nikmalarini oshirish va o'qishga muhabbatni mustahkamlashning ajoyib usulidir. Navbatma-navbat o'qish va ularning tushunishini tekshirish uchun savollar berish.

6. Ijobiy fikr bildirish: Bolalarni o'qish harakatlari uchun ijobiy fikr-mulohazalar berish, ularning yaxshilanishi va yutuqlarini nishonlash orqali rag'batlantirish. Ularni mustaqil va izchil o'qishga undash.

O'qish bolalar uchun qiziqarli va yoqimli tajriba bo'lishi kerak. Jarayonni zavqli va qiziqarli qilish uchun o'yinlar, ritmlar, qo'shiq va boshqa o'yin-kulgi tadbirlarini o'z ichiga oling.

Kitoblar o'rganish, aqlliroq bo'lish va yangi dunyolarni tadqiq qilishning ajoyib usulidir. Boshlang'ich sinf o'quvchilari sifatida kitoblarga mehr uyg'otish zarur, har bir bola zavqlanish uchun o'qishi kerak, deb ishonamiz. Buning bir nechta sabablari.

Birinchidan, zavq uchun o'qish qiziqarli! Kitoblar sizni sehrlil olamlarga olib borishi, hayajonli belgilar bilan tanishtirishi, yangi narsalarni o'rgatishi mumkin. O'qish soatlab o'yin-kulgini ta'minlaydigan quvonchli o'yin-kulgi bo'lishi mumkin.

Ikkinchidan, o'qish o'quv faoliyatini yaxshilaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, zavq uchun o'qiydigan bolalarda akademik yutuqlar darajasi yo'qlarga qaraganda yuqori. Muntazam o'qish konsentratsiya, so'z boyligi, xotira, tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Uchinchidan, o'qish stressni kamaytirish va yechishning ajoyib usuli bo'lishi mumkin. Kitoblar kundalik stress va xavotirlardan qochib, tasavvur olamiga kirish imkonini beradi. Ular zerikishni engillashtirishga, ijodiy fikrlashni rag'batlantirishga va tashvishlarni engillashtirishga yordam beradi.

Endi, savol tug'iladi, bolalarda qanday qilib kitoblarga mehr uyg'otib qo'yishimiz mumkin? Birinchidan, ota-onalar va o'qituvchilar yaxshi o'rnak bo'lish orqali o'qish madaniyatini yaratishlari mumkin. Bolalar kattalarning o'qiyotganini ko'rsa, o'qishni xohlash ehtimoli ko'proq bo'ladi. Ikkinchidan, biz bolalar manfaatlarini ta'kidlaydigan mavzular bilan kitoblarning ulkan tanloviga ega bo'lishimiz kerak. Uchinchidan, kreativ o'qish joylarini tanishtirish bolalarni ko'proq o'qishga ham undaydi. Masalan, maxsus o'qish yostiqlari bilan qulay joy

o'rnatish yoki kitob klubini yaratish bolalarga o'qigan kitoblarini baham ko'rish va muhokama qilish imkoniyatini berishi mumkin.

Xulosa qilib, o'qish juda muhimdir, kitoblarga mehr uyg'otish esa o'quvchilarimizga va farzandlarimizga berishimiz mumkin bo'lgan qimmatli sovg'adir. Bu ularga yanada aqlli, ijodiy bo'lishga yordam beradi va ularning bilim samaradorligini oshiradi. O'qish madaniyatini yaratish, kitoblarning keng tanlovini ta'minlash, o'qish joylarini o'ziga xos va qiziqarli qilish orqali bolalarni bir umr davom etishi mumkin bo'lgan o'qishga bo'lgan muhabbatni shakllantirishga undashimiz mumkin. Maktabgacha yoshdagi bolalarni kitob o'qishga o'rgatish davom etayotgan jarayon bo'lib, sabr-toqat, harakat va bag'rikenglikni talab etadi. Oddiy matnlar, rasmi kitoblardan foydalaning, faol o'qishni rag'batlantiring, fonika va ko'rish so'zlaridan foydalaning, birga ovoz chiqarib o'qing, ijobiy fikr-mulohazalar bering, qiziqarli va quvnoq qiling. Ushbu maslahatlarni ko'rib chiqish orqali ota-onalar va o'qituvchilar bolalarga o'qish ko'nikmalarini rivojlantirishga va o'qishga bo'lgan umrbod muhabbatni mustahkamlashga yordam beradilar.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Muhammadaliyeva Nasiba. "Kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda axborot-kutubxona markazlarining o'rni"/Umumta'li fanlar metodikasi.-2021 y, 8- son.
2. I.J. Yuldashev, O'. Nosirov. Kutubxona-axborot xizmati: nazariya va amaliyoti-o'quv qo'llanma. T.-2020y, 397 bet.
3. Erkin vohidov.Orzuli dunyo: She'rlar,-T.: "Sharq",2010.- 208 b.